

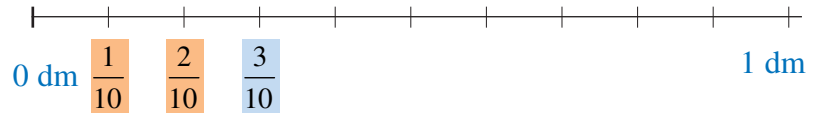


# DESETINNÁ ČÍSLA

- 1.5** Podle obrázku si načrtněte do pracovního sešitu číselnou osu a vyznačte na ni daná čísla v decimetrech.

3 cm, 30 cm, 410 mm,  $2\frac{5}{10}$  dm.

$$3 \text{ cm} = \frac{3}{10} \text{ dm}$$



- 1.6** Zvažte některé předměty na lavicích, např. učebnici, tužku, pravítko. Do tabulky v pracovním sešitě si запиšte, kolik předměty váží gramů, decigramů, centigramů, miligramů.



	g	dg	cg	mg	g, desetín g a setín g a tisícín g
učebnice					
tužka					
pravítko					

Zjisti, který brouk je nejtěžší a jaké hmotnosti může dosahovat.



Za největšího brouka na světě je považován *Titanus giganteus* (z čeledi tesaříkovitých).

Žije v Jižní Americe a dorůstá délky až 22 cm.

V muzeu Humboldtovy univerzity v Berlíně je exemplář tohoto brouka o velikosti 16 cm 7 mm.



Toto číslo můžeme zapsat jako  $16\frac{7}{10}$  cm (čteme 16 a 7 desetín centimetru).

Abychom nemuseli psát zlomky, naučíme se taková čísla zapisovat jinak.

**16,7 cm** přečteme **16 celých** a **7 desetín centimetru**.

**Čárce** v tomto zápisu se říká **desetinná** a odděluje celou část čísla (16) od části desetinné (7).

Vysvětli, co znamená, že živočich je chráněný. Které další druhy chráněných živočichů znáš?



Za největšího brouka v České republice je považován roháč obecný (z čeledi roháčovitých). Je to chráněný druh a sameček dorůstá délky až 75 mm.

Může roháč obecný měřit 3,6 cm nebo 9,5 cm? Kolik milimetrů je 3,6 cm? Kolik je to centimetrů a milimetrů?



Samičky roháče obecného kladou vajíčka o průměru 2,25 mm (čteme dvě celé dvacet pět setín milimetru).

# DESETINNÁ ČÍSLA



Přečtěte tato čísla:

12,73      308,401      7,05      25,00

## Co jsme objevili?

3 l a 2 dl můžeme vyjádřit jako  $3\frac{2}{10}$  l.

65 Kč a 50 hal je  $65\frac{50}{100}$  Kč.

456 mm můžeme napsat jako  $45\frac{6}{10}$  cm nebo  $4\frac{56}{100}$  dm nebo 0 m a  $\frac{456}{1000}$  m.

Abychom nemuseli psát zlomky, použijeme jiný zápis:

$3\frac{2}{10}$  l = 3,2 l     $65\frac{50}{100}$  Kč = 65,50 Kč    0 m a  $\frac{456}{1000}$  m = 0,456 m

Tyto speciální zlomky mají ve jmenovateli 10, 100 (= 10 · 10), 1 000 (= 10 · 10 · 10) atd.

Čísla jako 3,2; 65,50; 0,456 se nazývají **desetinná!**

## Slovníček

Desetinné číslo se skládá z celé části, **desetinné čárky**, desetin, setin, tisícín, ...  
Zapisujeme je pomocí číslic oddělených desetinnou čárkou.

desetinná čárka

1 2 , 7 8 9 2 4

celá část

desetiny

setiny

tisíciny

desetitisíciny

stotisíciny



Tyto znaky se před třemi tisíci lety užívaly v Mezopotámii pro zápis jednotek a desítek.

Přijdeš na to, jak je možné, že zápis



označuje číslo 83?

	. . .	. . .	. . .	. . .	. . . . .
	miliardy	milióny	tisíce	jednotky	desetinná místa
		3	7 8 0	4 2 2,	2 5 8 9
řád	11 10 9	8 7 6	5 4 3	2 1 0	-1 -2 -3 -4

Ze dvou číslic téhož čísla má číslice **vlevo vyšší řád** a číslice **vpravo nižší řád**.

Aby se odlišil řád na desetinných místech, říkáme, že **desetiny** jsou řádu **minus jedna**, **setiny minus dva** atd.



Přečtěte číslo v tabulce a u každé číslice řekněte, jakého je řádu.

MDCCCXXIV

Umiš přečíst číslo na obrázku?

Římská číslice **M** vždy označuje číslo **1 000**.

Má číslice 5 nebo mezopotamská číslice **∇** vždy stejný význam?